

OVERZICHT "RELIGIANTE WETTEN" :

Onderzoek door: FC van Dongen, november/december 2010.
(Copyright © 2010 Atheistisch Seculiere Partij. All Rights Reserved)

Grondwet Bataafse Republiek 1798:

1. *Elk burger heeft vryheid, om god te dienen naar de overtuiging van zyn hart. De maatschappy verleent ten dezen opzichte aan allen gelyke zekerheid en bescherming, mids de openbaare orde door de wet gevestigd, door hunnen uiterlyken eerdienst nimmer gestoord worde.*
2. *Geene burgerlyke voordeelen of nadeelen zyn aan de belydenis van eenig kerklyk leerstelsel gehegt.*
3. *Elk kerkgenootschap zorgt voor het onderhoud van zynen eerdienst, deszelfs bedienaaren en gestigten.*
4. *De gemeenschaplyke godsdienstoefening word verrigt binnen de daartoe bestemde gebouwen en wel met ontsloten deuren.*
5. *Niemand zal met eenig ordeskleet of teeken of van een kerklyk genootschap buiten zyn kerkgebouw verschynen.*

Doel van het onderzoek:

Een inventarisatie van alle "**religiant**" wetten. Religiant wetten zijn wetten, die erop neer komen, dat er voor ingezetenen met een geloof bepaalde wettelijke voorrechten (privileges) wel gelden, die voor ingezetenen, die dat geloof niet belijden, niet gelden. Ook het omgekeerde: het verschijnsel, dat bepaalde wetten niet gelden voor gelovigen, maar wel voor niet-gelovigen, wordt geduid als "religiant".

"Religiant" is dus, kort samengevat, het verschijnsel, dat er voor gelovigen andere wetten gelden als voor niet-gelovigen. "Religiant" is dus wat anders dan "religieus".

Een inventarisatie van hoe vaak en in hoeverre dergelijke religiant wetten voorkomen, is het **doel van dit onderzoek**.

Gebied van het onderzoek:

Ons land kent in november 2010 volgens <http://www.wetboek-online.nl/site/home.html> in totaal 1137 wetten. Die wetten bestaan bijna allemaal uit meerdere "subwetten", de zogenaamde artikelen. Zo bestaat bijvoorbeeld de grondwet uit 152 artikelen. Artikelen zijn vaak onderverdeeld in leden en die leden zijn vaak ook weer onderverdeeld.

Ook zijn er ook nog:

Verdragen, Algemene Maatregelen van Bestuur, Koninklijke Besluiten, Ministeriële regelingen, Beleidsregels rijksdienst, Circulaires rijksdienst, Regelingen zelfstandige bestuursorganen, Regelingen publieke organisatie voor beroep en bedrijf, Reglementen van de Staten-Generaal en Regelgeving op provinciaal- en gemeenteniveau. In dit onderzoek hebben we ons beperkt tot wetten en artikelen. Religiant termen in aanheffen, opschriften en bijlagen van wetten hebben we niet allemaal vermeld. Ook regelgeving uitgaande van gemeentes en provincies, is buiten beschouwing gelaten.

Materiaal en Methode:

De zoekterm luidt:

godsdienst, religie, geloof, christelijk, protestant, hervormd, gereformeerd, katholiek, joods, islamitisch, ritueel, eredienst, kerk, godsgeleerdheid, moskee, synagoge, tempel, mohammedaans, shiïtisch, soennitisch, doopsgezind, remonstrants, israëlsch, baptist, seminarie, sharia, rabbijn, dominee, pastoor, priester, iman, klooster, abdij, cathedraal, diakonie, bijzonder, levensovertuiging, sharia, basiliek,

De term "god" bleek niet bruikbaar, omdat alle wetten, behalve de grondwet, aanheffen met: "*Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, enzovoorts*", zodat je bij deze zoekterm eenvoudigweg alle wetten krijgt.

Er is voornamelijk gezocht op de volgende drie sites, omdat die sites alle wetten bevatten.

http://nl.wikisource.org/wiki/Nederlandse_grondwet/Alle_hoofdstukken (site 1)

<http://www.wetboek-online.nl/site/home.html> (site 2) <http://wetten.overheid.nl/zoeken/> (site 3)

De grondwet is apart onderzocht.

Ondanks de uitgebreidheid van de zoekterm is niet te garanderen, dat alle religiant termen met dit onderzoek gevonden zijn. **Alle religiant termen zijn rood gemaakt.**

Resultaten site 1, de Grondwet:

We vonden in de Grondwet drie artikelen, waarvan één met vier leden.

1 Grondwet

Artikel 1:

Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens **godsdienst**, **levensovertuiging**, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

Artikel 6:

Ieder heeft het recht zijn **godsdienst** of levensovertuiging, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.

Artikel 23:

lid 3: Het openbaar onderwijs wordt, met eerbiediging van ieders **godsdienst** of **levensovertuiging**, bij de wet geregeld.

lid 5: De eisen van deugdelijkheid, aan het geheel of ten dele uit de openbare kas te bekostigen onderwijs te stellen, worden bij de wet geregeld, met inachtneming, voor zover het **bijzonder onderwijs** betreft, van de **vrijheid van richting**.

lid 6: Deze eisen worden voor het algemeen vormend lager onderwijs zodanig geregeld, dat de deugdelijkheid van het geheel uit de openbare kas bekostigd **bijzonder onderwijs** en van het openbaar onderwijs even afdoende wordt gewaarborgd. Bij die regeling wordt met name de vrijheid van het **bijzonder onderwijs** betreffende de keuze der leermiddelen en de aanstelling der onderwijzers geëerbiedigd.

lid 7: Het **bijzonder** algemeen vormend lager onderwijs, dat aan de bij de wet te stellen voorwaarden voldoet, wordt naar dezelfde maatstaf als het openbaar onderwijs uit de openbare kas bekostigd. De wet stelt de voorwaarden vast, waarop voor het **bijzonder** algemeen vormend middelbaar en voorbereidend hoger onderwijs bijdragen uit de openbare kas worden verleend.

Resultaten site 2 en 3, overige wetten:

We vonden 59 wetten met een veelvoud daarvan aan artikelen. Ter wille van het overzicht zijn deze wetten zo veel mogelijk gerangschikt op alfabetische volgorde.

2 Aanpassingswet richtlijn inzake elektronische handel:

Artikel 5: lid 6: In afwijking van het eerste lid kunnen maatregelen worden genomen ten aanzien van een bepaalde dienst van de informatiemaatschappij, indien a: de maatregelen noodzakelijk zijn in verband met de openbare orde, in het bijzonder de preventie van, het onderzoek naar, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten, waaronder begrepen de bescherming van minderjarigen en de bestrijding van het aanzetten tot haat wegens ras, geslacht, **godsdienst** of nationaliteit en van schendingen van de menselijke waardigheid ten aanzien van individuen,

3 Algemene termijnenwet:

Artikel 1: lid 1: Een in een wet gestelde termijn die op een zaterdag, **zondag** of algemeen erkende feestdag eindigt, wordt verlengd tot en met de eerstvolgende dag die niet een zaterdag, **zondag** of algemeen erkende feestdag is.

Artikel 2: een in een wet gestelde termijn van ten minste drie dagen wordt, zo nodig, zoveel verlengd, dat daarin ten minste twee dagen voorkomen die niet een zaterdag, **zondag** of algemeen erkende feestdag zijn. **artikel 3:** lid 1:

Algemeen erkende feestdagen in de zin van deze wet zijn: de Nieuwjaarsdag, de **Christelijke** tweede **Paas- en Pinksterdag**, de beide **Kerstdagen**, de **Hemelvaartsdag**, de dag waarop de verjaardag van de Koning wordt gevierd en de vijfde mei.

lid 2: Voor de toepassing van deze wet wordt de **Goede Vrijdag** met de in het vorige lid genoemde dagen gelijkgesteld.

lid 3: Wij kunnen bepaalde dagen voor de toepassing van deze wet met de in het eerste lid genoemde gelijkstellen.

Ons besluit wordt in de Nederlandse Staatscourant openbaar gemaakt.

4 Algemene wet gelijke behandeling:

"Wet van 2 maart 1994, houdende algemene regels ter bescherming tegen discriminatie op grond van **godsdienst**, **levensovertuiging**, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat".

"Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is om, mede in verband met artikel 1 van de Grondwet, ter bevordering van de deelneming op gelijke voet aan het maatschappelijk leven bescherming te bieden tegen discriminatie op grond van **godsdienst**, **levensovertuiging**, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat, dat het daarom wenselijk is **behoudens wettelijke uitzonderingen** onderscheid op deze gronden te verbieden en dat het in verband met de handhaving van dit verbod wenselijk is een Commissie gelijke behandeling in te stellen".

Artikel 1: lid 1: b: direct onderscheid: onderscheid tussen personen op grond van **godsdienst**, **levensovertuiging**, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat; **artikel 3:** Deze wet is niet van toepassing op: a: rechtsverhoudingen binnen **kerkgenootschappen** alsmede hun zelfstandige onderdelen en lichamen waarin zij zijn verenigd, alsmede binnen andere genootschappen op **geestelijke** grondslag; b: het **geestelijk ambt**

Artikel 5: lid 1: Onderscheid is verboden bij: a t/m h.

lid 2: Het eerste laat onverlet:

a: de vrijheid van een instelling op **godsdienstige** of **levensbeschouwelijke** grondslag om eisen te stellen, die gelet op

het doel van de instelling, nodig zijn voor de vervulling van een functie, waarbij deze eisen niet mogen leiden tot onderscheid op grond van het enkele feit van politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat; c: de vrijheid van een instelling van **bijzonder onderwijs** om eisen te stellen over de vervulling van een functie, die, gelet op het doel van de instelling, nodig zijn voor de verwezenlijking van haar grondslag, waarbij deze eisen niet mogen leiden tot onderscheid op grond van het enkele feit van politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat.

Artikel 6a: lid 1: Onderscheid is verboden bij het lidmaatschap van of de betrokkenheid bij een werkgevers- of werknemersorganisatie of een vereniging van beroepsgenoten, alsmede bij de voordelen die uit dat lidmaatschap of uit die betrokkenheid voortvloeien.

lid 2: Het eerste lid laat onverlet: a: de vrijheid van een op **godsdienstige** of **levensbeschouwelijke** grondslag gebaseerde organisatie of vereniging om eisen te stellen, die gelet op haar doel, nodig zijn voor de verwezenlijking van haar grondslag, waarbij deze eisen niet mogen leiden tot onderscheid op grond van het enkele feit van politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat en b: de vrijheid van een op politieke grondslag gebaseerde organisatie of vereniging om eisen te stellen, die gelet op haar doel, nodig zijn voor de verwezenlijking van haar grondslag, waarbij deze eisen niet mogen leiden tot onderscheid op grond van het enkele feit van ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat. (".....")

Artikel 7: lid 1: Onderscheid is verboden bij het aanbieden van of verlenen van toegang tot goederen of diensten en bij het sluiten, uitvoeren of beëindigen van overeenkomsten ter zake, alsmede bij het geven van loopbaanoriëntatie en advies of voorlichting over school- of beroepskeuze, indien dit geschiedt: c: door instellingen die werkzaam zijn op het gebied van volkshuisvesting, welzijn, gezondheidszorg, cultuur of onderwijs of

lid 2: Het eerste lid, onderdeel c, laat onverlet de vrijheid van een instelling van **bijzonder onderwijs** om bij de toelating en ten aanzien van de deelname aan het onderwijs eisen te stellen, die gelet op het doel van de instelling nodig zijn voor de verwezenlijking van haar grondslag, waarbij deze eisen niet mogen leiden tot onderscheid op grond van het enkele feit van politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat. Onderscheid op grond van geslacht is alleen toegestaan, indien de eigen aard van de instelling dit eist en voor leerlingen van beide geslachten gelijkwaardige voorzieningen aanwezig zijn.

5 Ambtenarenwet: artikel 125b:

De ambtenaar is niet gehouden tot dienstverrichting op voor hem op grond van zijn **godsdienst** of **levensovertuiging** geldende feest- en rustdagen, tenzij het dienstbelang dit onvermijdelijk maakt.

6 Auteurswet:

Artikel 17c: Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde of kunst wordt niet beschouwd de gemeentezang en de instrumentale begeleiding daarvan tijdens een **eredienst**.

7 Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen:

Artikel 46: lid 1: De jeugdige heeft het recht zijn **godsdienst** of **levensovertuiging**, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden en te beleven.

lid 2: De directeur draagt zorg dat in de inrichting voldoende **geestelijke** verzorging, die zoveel mogelijk aansluit bij de **godsdienst** of **levensovertuiging** van de jeugdigen, beschikbaar is.

lid 3: De directeur stelt de jeugdige in de gelegenheid op in de huisregels vastgestelde tijden en plaatsen:

a: persoonlijk contact te onderhouden met de **geestelijke** verzorger van de **godsdienst** of de **levensovertuiging** van zijn keuze, die aan de inrichting is verbonden; b: contact te onderhouden met andere dan de onder a genoemde **geestelijke** verzorgers volgens

Artikel 43; c: in de inrichting te houden **godsdienstige** of **levensbeschouwelijke** bijeenkomsten van zijn keuze bij te wonen.

Artikel 24 is van overeenkomstige toepassing.

lid 4: Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld ten aanzien van de beschikbaarheid van de **geestelijke** verzorging. Deze regels hebben betrekking op de verlening van **geestelijke** verzorging door of vanwege verschillende richtingen van **godsdienst** of **levensovertuiging**, op de organisatie en de bekostiging van de **geestelijke** verzorging en op de aanstelling van **geestelijke** verzorgers bij een inrichting. **artikel 49:**

lid 3: De directeur draagt zorg dat bij de verstrekking van voeding zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de **godsdienst** of de **levensovertuiging** van de jeugdigen.

8 Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden:

Artikel 40: lid 1: De verpleegde heeft het recht zijn **godsdienst** of **levensovertuiging**, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden en te beleven.

lid 2: Het hoofd van de inrichting draagt zorg dat in de inrichting voldoende **geestelijke** verzorging, die zoveel mogelijk aansluit bij de **godsdienst** of **levensovertuiging** van de verpleegden, beschikbaar is.

lid 3: Het hoofd van de inrichting stelt de verpleegde in de gelegenheid op in de huisregels vastgestelde tijden en plaatsen: a: persoonlijk contact te onderhouden met de **geestelijke** verzorger van de **godsdienst** of **levensovertuiging** van zijn keuze, die aan de inrichting is verbonden; b: contact te onderhouden met andere dan de onder a genoemde **geestelijke** verzorgers volgens het bepaalde in artikel 37; c: in de inrichting te houden **godsdienstige** en **levensbeschouwelijke** bijeenkomsten van zijn keuze bij te wonen, tenzij het hoofd van de inrichting dit verbiedt in verband met de handhaving van de orde of de veiligheid in de inrichting.

lid 4: Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld ten aanzien van de beschikbaarheid van de **geestelijke** verzorging. Deze regels kunnen betrekking hebben op de verlening van **geestelijke** verzorging door of vanwege verschillende richtingen van **godsdienst** of **levensovertuiging**, op de organisatie en de bekostiging van de **geestelijke** verzorging en op de aanstelling van **geestelijke** verzorgers bij een inrichting.

Artikel 42: Het hoofd van de inrichting draagt zorg dat bij de verstrekking van voeding zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de **godsdienst** of **levensovertuiging** van de verpleegden.

9 Burgerlijk wetboek 1:

Artikel 16c: Burgemeester en wethouders bepalen de uren, waarop elk bureau van de burgerlijke stand dagelijks voor het publiek geopend zal zijn. Daarbij wordt, ten einde de werkzaamheden van de ambtenaren van de burgerlijke stand op die dagen zoveel mogelijk te beperken, een afzonderlijke regeling getroffen voor de zaterdag, de **zondag**, de algemeen erkende feestdagen en de overige daarvoor door burgemeester en wethouders aan te wijzen dagen, waarop gemeentelijke diensten niet of slechts gedeeltelijk zijn geopend. **artikel 68:** Geen **godsdienstige** plechtigheden zullen mogen plaats hebben, voordat de partijen aan de bedienaar van de **eredienst** zullen hebben doen blijken, dat het huwelijk ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand is voltrokken.

10 Gemeentewet artikel 220d:

In afwijking in zoverre van artikel 220c wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf voor de onroerende-zaakbelastingen buiten aanmerking gelaten, voor zover dit niet reeds is geschied bij de bepaling van de in dat artikel bedoelde waarde, de waarde van:

lid c: onroerende zaken die in hoofdzaak zijn bestemd voor de openbare **eredienst** of voor het houden van openbare **bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke** aard, een en ander met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning.

11 Gezondheids- en welzijnswet voor dieren:

Artikel 44: lid 3: Het slachten van dieren zonder voorafgaande bedwelming volgens de **israëlitische of de islamitische ritus** is toegestaan.

lid 5: Een aanwijzing als bedoeld in het vierde lid vindt plaats: a: indien het betreft het slachten volgens de **israëlitische ritus**: op verzoek van de Permanente Commissie tot de Algemene Zaken van het Nederlands-**Israëlitisch Kerkgenootschap**; b: indien het betreft het slachten volgens de **islamitische ritus**: op verzoek van één of meer organisaties die geacht kunnen worden alle of een bepaalde groep **islamieten** in Nederland te vertegenwoordigen; een en ander voor zover uit het desbetreffende verzoek blijkt dat in het deel van het land dat vanuit de aan te wijzen inrichtingen pleegt te worden bediend behoefte bestaat aan vlees, afkomstig van volgens de desbetreffende **ritus** geslachte dieren.

lid 6: Een aanwijzing als bedoeld in het vierde lid vindt voorts plaats op verzoek van een **israëlitische** of **islamitische** groepering in een ander land, waarmee wordt ingestemd door de in het vijfde lid, onderdeel a, genoemde commissie, onderscheidenlijk de in onderdeel b bedoelde organisaties indien in het verzoek wordt aangetoond dat bij die **israëlitische** of **islamitische** groepering behoefte bestaat aan de import van vlees afkomstig van volgens de desbetreffende **ritus** geslachte dieren.

lid 7: Onze Minister stelt, in overeenstemming met Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en in overleg met de aangewezen inrichting en a: voor zover het betreft de behoefte aan vlees, afkomstig van volgens de **israëlitische ritus** geslachte dieren: in overleg met de Permanente Commissie tot de Algemene Zaken van het Nederlands-**Israëlitisch Kerkgenootschap**, of b: voor zover het betreft de behoefte aan vlees, afkomstig van volgens de **islamitische ritus** geslachte dieren: in overleg met de in het vijfde lid, onderdeel b, bedoelde organisaties, lid 8: Het slachten zonder voorafgaande bedwelming mag slechts geschieden: a: voor zover het betreft het slachten volgens de **israëlitische ritus**: door personen die daartoe door het **Opperrabbinaat** voor Nederland zijn gemachtigd, en b: voor zover het betreft het slachten volgens de **islamitische ritus**: door personen die daartoe door de in het vijfde lid, onderdeel b, bedoelde organisaties zijn aangewezen, mits die personen daarvan door een schriftelijk bewijs aan de keuringsdierenarts hebben doen blijken.

Deze personen voegen zich ten aanzien van het aantal door hen **ritueel** te slachten dieren naar de voor elke inrichting aangewezen hoeveelheid; zij volgen ter zake de aanwijzingen van de keuringsdierenarts op, die toeziet, dat het vastgestelde aantal niet wordt overschreden.

lid 9: Bij algemene maatregel van bestuur worden in het belang van de bescherming van het slachtdier regelen gesteld omtrent het slachten volgens de **israëlitische** of de **islamitische** ritus.

12 Gratiwet:

Artikel 13: lid 1: Gratie kan worden verleend onder voorwaarden die het gedrag van de veroordeelde betreffen. Deze voorwaarden mogen de vrijheid van de veroordeelde zijn **godsdienst** of **levensovertuiging** te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken

13 Herinrichtingswet Oost-Groningen en de Gronings-Drentse Veenkoloniën:

Artikel 103: lid 3: De in artikel 102 bedoelde schuldplichtigheid bestaat voor een rechtspersoon, die krachtens de inschrijving van de akte van toedeling de eigendom van onroerende zaken heeft verkregen, niet, voor zover het betreft gebouwen: a: in hoofdzaak bestemd voor de **openbare eredienst**; b: bestemd voor het houden van **openbare beziningsamenkomsten** in de zin van de artikelen 13 en 14 van de Wet Premie **Kerkenbouw**; c: behorende tot een **klooster**; d: behorende tot een **diaconie**;

14 Inkwartieringswet:

Artikel 24: De vorderingen mogen niet leiden tot storing in de Rijks-, provinciale of gemeentelijke dienst, de dienst

der openbare nutsbedrijven, de geregelde dienst der publieke vervoermiddelen, de openbare **eredienst**, de geneeskundige verzorging of de lijkbezorging.

15 Invoeringswet Wetboek van Strafrecht:

Artikel 10: lid 3: de artt. 6 en 7 van de wet van 1 Maart 1815 (Staatsbladn°. 21), houdende "voorschriften ter viering der dagen aan den openbaren **Christelijk** en **Godsdienst** toegewijd";
lid 10: de artt. 9, 12 en 13 van de wet van 10 September 1853 (Staatsbladn°. 102), tot "regeling van het toezigt op de onderscheidene **kerkgenootschappen**".

16 Kaderwet dienstplicht:

Artikel 14: "Vrijstelling": Onze Minister verleent vrijstelling van de in artikel 18, eerste lid, bedoelde verplichtingen tot het vervullen van werkelijke dienst wegens: b: het bekleden van een **geestelijk ambt** of een opleiding tot **zodanig ambt**;
Artikel 28: "**Godsdienst** of **levensovertuiging**": De dienstplichtige in werkelijke dienst is niet gehouden tot dienstverrichting op voor hem op grond van zijn **godsdienst** of **levensovertuiging** geldende feest- en rustdagen, tenzij het dienstbelang dit onvermijdelijk maakt
Artikel 56: "aanpassing art 60": Wijzigt de Wijzigingswet bepalingen van verschillende wetten ivm erkenning van vrijheid van levensovertuiging als grondrecht.
Artikel 72: hoofdst 5, art 56: Aanpassing artikel 60, derde lid, in verband met wijziging van verschillende wetten inzake de erkenning van de vrijheid van **levensovertuiging** als grondrecht

17 Kwaliteitswet zorginstellingen:

Artikel 3: De zorgaanbieder organiseert de zorgverlening op zodanige wijze, voorziet de instelling zowel kwalitatief als kwantitatief zodanig van personeel en materieel, en draagt zorg voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, dat een en ander leidt of redelijkerwijs moet leiden tot een verantwoorde zorg. Hierbij betreft hij de resultaten van overleg tussen zorgaanbieders, zorgverzekeraars en patiënten/consumentenorganisaties. Voor zover het betreft zorgverlening die verblijf van de patiënt of cliënt in de instelling gedurende tenminste het etmaal met zich brengt, draagt de zorgaanbieder er tevens zorg voor dat in de instelling **geestelijke** verzorging beschikbaar is, die zoveel mogelijk aansluit bij de **godsdienst** of **levensovertuiging** van de patiënten of cliënten.

18 Leerplichtwet 1969:

Artikel 1: "Begripsbepalingen: b: "school":
1: een openbare of een uit de openbare kas bekostigde **bijzondere** basisschool, speciale school voor basisonderwijs, school voor speciaal onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of dagschool voor voortgezet onderwijs, dan wel een openbare of een uit de openbare kas bekostigde **bijzondere** instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs;
2: een ingevolge artikel 56 van de Wet op het voortgezet onderwijs aangewezen **bijzondere** dagschool voor voortgezet onderwijs;
Artikel 11: De in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen zijn vrijgesteld van de verplichting te zorgen dat de jongere de school waarop hij staat ingeschreven, geregeld bezoekt, en de leerplichtige jongere die de leeftijd van 12 jaren heeft bereikt alsmede de jongere die kwalificatieplichtig is, zijn vrijgesteld van de verplichting de school of de instelling geregeld te bezoeken, indien: e: de jongere wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit **godsdienst** of **levensovertuiging** verhinderd is de school onderscheidenlijk de instelling te bezoeken
Artikel 13: "Plichten voortvloeiend uit **godsdienst** of **levensovertuiging**": Een beroep op vrijstelling wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit **godsdienst** of **levensovertuiging** kan slechts worden gedaan indien daarvan uiterlijk twee dagen vóór de verhindering aan het hoofd kennis is gegeven.
Artikel 13b: Een beroep op vrijstelling wegens ziekte van de jongere, wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit **godsdienst** of **levensovertuiging** wordt gedaan door middel van kennisgeving aan het hoofd door de in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen, tenzij de leerplichtige jongere of de jongere die kwalificatieplichtig is niet meer woonachtig is bij deze personen, in welk geval de kennisgeving wordt gedaan door de jongere zelf.

19 Mediawet:

Artikel 14: Een omroepvereniging is een vereniging die voldoet aan de volgende eisen:
c: de vereniging stelt zich blijkens haar statuten ten doel in haar programma een bepaalde, in de statuten aangeduide, maatschappelijke, culturele of **godsdienstige** dan wel geestelijke stroming te vertegenwoordigen en zich in haar programma te richten op de bevrediging van in het volk levende maatschappelijke, culturele of **godsdienstige** dan wel geestelijke behoeften.
Artikel 15: De Nederlandse Programma Stichting verzorgt een programma dat bestaat uit onderdelen die voorzien in de bevrediging van in het volk levende maatschappelijke, culturele, **godsdienstige** of geestelijke behoeften, zodanig dat dit programma te zamen met de programma's van de andere instellingen die zendtijd voor landelijke omroep hebben verkregen, een evenwichtig beeld oplevert van de maatschappelijke, culturele, **godsdienstige** en geestelijke verscheidenheid in Nederland.
Artikel 161: lid 1: Het is de **Kerkeraad van de Gereformeerde Kerk** van Bloemendaal toegestaan een radioprogramma voor algemene omroep te verzorgen dat bestaat uit de weergave van **kerkdiensten van de Gereformeerde Kerk** te Bloemendaal. De uitzendingen zijn bestemd voor inwoners van de gemeente Bloemendaal.

lid 2: Het is de **Generale Synode der Gereformeerde Kerken** toegestaan een radioprogramma voor algemene omroep te verzorgen dat bestaat uit de weergave van **kerkdiensten** van de **Gereformeerde Kerk** te Apeldoorn. De uitzendingen zijn bestemd voor inwoners van de gemeente Apeldoorn.

20 Militaire Ambtenarenwet 1931:

Artikel 12b: De militaire ambtenaar is niet gehouden tot dienstverrichting op voor hem op grond van zijn **godsdienst** of **levensovertuiging** geldende feest- en rustdagen, tenzij het dienstbelang dit onvermijdelijk maakt.

21 Monumentenwet 1988:

Artikel 1: In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

e: **kerkelijke** monumenten: onroerende monumenten welke eigendom zijn van een **kerkgenootschap**, een zelfstandig onderdeel daarvan, een lichaam waarin **kerkgenootschappen** zijn verenigd, of van een ander genootschap op **geestelijke** grondslag en welke uitsluitend of voor een overwegend deel worden gebruikt voor het gezamenlijk belijden van de **godsdienst** of **levensovertuiging**

Artikel 2: lid 2: Met betrekking tot een **kerkelijk** monument wordt geen beslissing genomen ingevolge deze wet dan na overleg met de eigenaar.

Artikel 18: Burgemeester en wethouders dan wel Onze minister nemen met betrekking tot een **kerkelijk** monument geen beslissing ingevolge artikel 16 of 17 dan in overeenstemming met de eigenaar, voorzover het betreft een beslissing waarbij wezenlijke belangen van het belijden van de **godsdienst** of de **levensovertuiging** in dat monument in het geding zijn.

22 Oorlogswet voor Nederland:

Artikel 36: lid 1: Het militair gezag is bevoegd te bepalen dat geen samenkomsten of vergaderingen op openbare plaatsen, geen samenkomsten of vergaderingen van meer dan tien personen op andere dan openbare plaatsen of geen betogingen zullen worden gehouden dan met zijn schriftelijke vergunning.

lid 4: Het eerste tot en met derde lid zijn niet van toepassing op samenkomsten tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging** op andere dan openbare plaatsen.

23 Pandhuiswet:

(Wet van 8 november 1910, houdende wettelijke bepalingen tot regeling van de banken van leening)

Artikel 5: In het reglement wordt bepaald:

lid 1: dat de bank op Zondagen en algemeen erkende **Christelijke** feestdagen gesloten is;

lid 3: dat niet tot pand worden aangenomen: a: zaken, die kenlijk tot den **eeredienst** behoren of kenlijk afkomstig zijn van instellingen van weldadigheid. **Artikel 26:** Op Zondagen en algemeen erkende **Christelijke** feestdagen worden panden niet aangenomen of afgegeven en wordt geld niet verstrekt of in ontvangst genomen.

24 Penitentiare beginselenwet:

Artikel 41: De gedetineerde heeft het recht zijn **godsdienst** of **levensovertuiging**, individueel of in gemeenschap met anderen, vrij te belijden en te beleven.

Artikel 44: De directeur draagt zorg dat bij de verstrekking van voeding zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de **godsdienst** of **levensovertuiging** van de gedetineerden.

25 Rijkswet administratieve bijstand douane:

Artikel 5: lid 2: Persoonsgegevens die betrekking hebben op **godsdienst** of **levensovertuiging**, ras, politieke gezindheid, seksualiteit, intiem levensgedrag, of op grond van medische of psychologische kenmerken, worden slechts opgenomen in aanvulling op andere persoonsgegevens en voorzover het voor de in artikel 2, eerste lid, genoemde doeleinden onvermijdelijk is.

26 Werkloosheidswet:

Artikel 19, lid 3: Geen recht op uitkering heeft de werknemer over een dag waarop zijn arbeid wordt onderbroken uitsluitend doordat: b: deze dag een nationale of algemeen erkende **christelijke** feestdag is, dan wel een **kerkelijke** feestdag, die ter plaatse waar de werknemer pleegt te werken, algemeen als zodanig wordt gevierd.

27 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht:

Artikel 3.14: Voor zover de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder f, ter zake van een **kerkelijk** monument als bedoeld in artikel 1, onder e, van de Monumentenwet 1988, neemt het bevoegd gezag geen beslissing dan na overleg met de eigenaar. Voor zover het betreft een beslissing waarbij wezenlijke belangen van het belijden van de **godsdienst** of **levensovertuiging** in dat monument in het geding zijn, neemt het bevoegd gezag geen beslissing dan in overeenstemming met de eigenaar

28 Wet beëindiging financiële verhouding tussen Kerk en Staat:

"Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat ingevolge additioneel artikel IV van de Grondwet naar de tekst van 1983 (additioneel artikel X van de Grondwet naar de tekst van 1972) de daarin vervatte regeling van kracht blijft, totdat bij wettelijke regeling een voorziening zal zijn getroffen; dat op 18 mei 1981 tussen de Staat en een aantal **kerkgenootschappen** een overeenkomst is gesloten, strekkende tot beëindiging van de in voornoemd Grondwetsartikel vastgelegde financiële verhouding tussen Staat en **Kerk**".

Artikel 1: De als bijlage bij deze wet gevoegde overeenkomst van 18 mei 1981, gesloten tussen de Staat, vertegenwoordigd door Onze Minister van Financiën, en de in de aanhef van die overeenkomst genoemde **kerkgenootschappen**, wordt goedgekeurd. **Artikel 2:** De aanspraken ingevolge additioneel artikel IV van de Grondwet naar de tekst van 1983 (additioneel artikel X van de Grondwet naar de tekst van 1972) van **godsdienstige** gezindheden en hun leraren vervallen.

Artikel 3: De **kerkgenootschappen**, die partij zijn bij deze overeenkomst, verbinden zich tot het oprichten van een stichting, waarvan de statuten de goedkeuring van de Minister van Financiën behoeven. **Artikel 5:** Bijlage: De Minister van Financiën, vertegenwoordigend de staat enerzijds, en prof. mr. I. A. Diepenhorst en mr. F. H. M. van Spaendonck, voorzitter, respectievelijk secretaris van het **Interkerkelijk** Contact in Overheidszaken, blijkens de aan deze overeenkomst gehechte onderhandse volmachten optredende als gemachtigden van de volgende **kerkgenootschappen** anderzijds: de **Remonstrantse Broederschap**; **Rooms-Katholieke Kerkprovincie** in Nederland; het Verbond van Liberaal-**Religieuze Joden** in Nederland.

Overwegende: a: dat bij Koninklijk besluit van 21 mei 1946, nr. 46, een Staatscommissie voor de Zaken van de **Erediensten** werd ingesteld met als opdracht te onderzoeken of en in hoeverre de bestaande praktijk met betrekking tot de financiële verhouding van de staat en de **godsdienstige** gezindheden bestending, herziening dan wel gehele of gedeeltelijke liquidatie behoeft;

b: dat de Staatscommissie, de z.g. commissie-Van Walsum, in februari 1967 aan de Minister van Financiën haar rapport uitbracht, waarin werd geconcludeerd dat artikel 185 van de Grondwet diende te vervallen en in plaats daarvan een wet diende te komen die alle **kerken** op gelijke voet behandelde en voorzag in een jaarlijkse algemene uitkering aan de **kerken**, waarvoor de commissie een bedrag van f 50 000 000 per jaar voorstelde;

d: dat het kabinet van oordeel was dat de voorstellen niet dienden te worden overgenomen, maar dat als enige aanvaardbare oplossing in aanmerking kwam een regeling tot afkoop van de uitkeringen aan de **kerken** en ambtsdragers

f: dat na een uitvoerige parlementaire behandeling in 1972 tot stand kwam de Wet van 10 februari 1972, Stb. 108, houdende verandering in de Grondwet, strekkende tot het doen vervallen van artikel 185 van de Grondwet onder opnemng van het Additioneel Artikel X, dat luidt:

1: Totdat ter zake bij een wettelijke regeling een voorziening zal zijn getroffen, blijft de volgende regeling van kracht:

2: De traktementen, pensioenen en andere inkomsten, van welke aard ook, thans door de onderscheidene **godsdienstige** gezindheden of derzelver leraars genoten wordende, blijven aan dezelve gezindheden verzekerd;

g: dat de **kerken**, die rechten hebben in de zin van Additioneel Artikel X van de Grondwet, de uitgangspunten en voorstellen van de Commissie-Verdam niet konden aanvaarden en in 1974 in **kerkelijke** kring een aanvang hebben gemaakt met een onderzoek naar een alternatieve afkoopregeling, welke gerealiseerd zou kunnen worden middels bijdragen in de pensioensfeer;

h: dat dit heeft geleid tot een nota, inzake een afkoopregeling in de pensioensfeer, die door de **kerkgenootschappen**, die deelnemen aan het **Interkerkelijk** Contact in Overheidszaken, werd goedgekeurd en aangeboden bij een schrijven d.d. 18 februari 1977 aan de toenmalige Minister van Financiën;

i: dat bedoelde nota een afkoopregeling in de pensioensfeer voorstelde, die naar het oordeel van de **kerkgenootschappen** recht zou doen aan de historische en sociale betekenis van de financiële verhoudingen tussen de staat en de **kerken**;

j: dat een regeling in de pensioensfeer aansluit bij de historische strekking van de oude regelingen, waarbij dan tevens kan worden tegemoet gekomen aan de rechtsgelijkheid van de **kerkgenootschappen**;

k: dat zo'n regeling sociale betekenis heeft, omdat deze de **kerkgenootschappen** in staat zal stellen de eigen pensioenvoorzieningen aan te passen;

i: dat mede in het licht van de ernstige bezwaren van de rechthebbende **kerken** tegen de voorstellen van de Interimnota van de Commissie-Verdam en vanwege de algemeen onderkende juridische en organisatorische complicaties een oplossing van pragmatische aard dient te worden nagestreefd, die ook recht doet aan de uitdrukkelijke wens van de wetgever om de oude financiële verhoudingen tussen de staat en de **kerken** te beëindigen.

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1: In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

a: "**kerkgenootschap**": 1 een ex Additioneel Artikel X van de Grondwet rechthebbend **kerkgenootschap**; een **kerkgenootschap**, dat geacht kan worden door afsplitsing of afscheiding onmiddellijk, dan wel middellijk te zijn voortgekomen uit een onder a.1 bedoeld **kerkgenootschap**;

b: "ambtsdrager": 1: degene, die als leraar van een **kerkgenootschap** in de zin van Additioneel Artikel X van de Grondwet een openbare bediening bekleedt of heeft bekleed en als zodanig is aangemeld en ingeschreven bij het Ministerie van Financiën; 2: degene, die zou kunnen zijn aangemeld en ingeschreven bij het Ministerie van Financiën, indien het **kerkgenootschap**, waarin hij die bediening bekleedt of heeft bekleed, rechthebbende zou zijn geweest op grond van Additioneel Artikel X van de Grondwet; in beide gevallen, mits het desbetreffende **kerkgenootschap** aan hem een honorering, inclusief oudedagsvoorziening, verstrekt of laat verstrekken; c: "**kerkelijk** dienstjaar": een jaar, dat door een ambtsdrager in een openbare bediening is doorgebracht, voor zover aan het bekleden daarvan uitzicht op pensioen als bedoeld in Additioneel Artikel X van de Grondwet was verbonden of zou zijn verbonden geweest, indien het een ambtsdrager betreft als bedoeld onder b.2 van dit artikel.

Artikel 2: lid 1: De staat stelt aan de gezamenlijke **kerkgenootschappen** een bedrag van f 250 000 000 ter beschikking, te betalen ineens bij het van kracht worden van deze overeenkomst dan wel naar keuze van de staat te betalen in twintig jaarlijkse bedragen vast te stellen op annuïteitsbasis, waarvan de eerste vervalt bij het van kracht worden van deze overeenkomst, berekend naar een rentevoet, welke voor de staat bij het van kracht worden van deze overeenkomst geldt of zou hebben gegolden voor het opnemen van gelden op de onderhandse kapitaalmarkt, zulks door de staat en de hierna bedoelde stichting in onderling overleg vast te stellen.

Artikel 3: lid 1: De **kerkgenootschappen**, die partij zijn bij deze overeenkomst, verbinden zich tot het oprichten van een stichting, waarvan de statuten de goedkeuring van de Minister van Financiën behoeven.

lid 2: In de statuten wordt bepaald dat: a: de stichting de ter beschikking gestelde bedragen op geen andere wijze zal aanwenden dan ten gunste van de financiering van pensioenvoorzieningen voor ambtsdragers en hun nabestaanden;

b: tussen de **kerkgenootschappen** een verdeelsleutel zal gelden, gebaseerd op de totale aantallen **kerkelijke** dienstjaren van de ambtsdragers van elk **kerkgenootschap** bij het van kracht worden van deze overeenkomst;

f: de stichting **kerkgenootschappen**, die bij deze overeenkomst geen partij zijn en die voldoen aan de begripsbepaling van artikel 1, onder a, van deze overeenkomst, in geval zij binnen zes maanden na het van kracht worden van deze overeenkomst de wens daartoe aan de stichting te kennen geven, door erkenning als zodanig in de gelegenheid zal stellen tot het aanvaarden van alle uit deze overeenkomst voortvloeiende rechten en verbintenissen als waren zij daarbij partij.

Artikel 4: lid 3: Voor de berekening van de pensioenen van degenen, die nadien de hoedanigheid van ambtenaar in de zin van de Algemene Burgerlijke Pensioenwet verkrijgen, worden **kerkelijke** dienstjaren, vervuld tot de dag van het van kracht worden van de overeenkomst en als zodanig geadmistreerd door het Ministerie van Financiën medegegeld als voor diensttijd in aanmerking komende tijd, waarbij in **kerkelijke** betrekkingen doorgebrachte tijd ook indien niet ingevolge het vorenstaande voor medetelling in aanmerking komende, niet geldt als "onderbreking" in de zin van artikel F1, tweede lid, onder a, van de Algemene Burgerlijke Pensioenwet.

Artikel 5: De **kerkgenootschappen**, die partij zijn bij deze overeenkomst en die rechthebbenden zijn in de zin van Additioneel Artikel X van de Grondwet, stemmen ermee in dat de op grond van artikel 29, eerste lid, laatste volzin van het Postbesluit 1955 (Stb. 457) verleende portvrijdommen zullen vervallen 10 jaren na de datum van het van kracht worden van deze overeenkomst.

29 Wet beheersing huisvestingsvoorzieningen k.o.-l.o.:

Artikel 7: Indien toepassing van artikel 6 tot gevolg heeft dat een schoolgebouw door een **bijzondere** en een openbare school wordt gebruikt, besluit de gemeenteraad op verzoek van het schoolbestuur van de **bijzondere** school tot het treffen van de in het vorige lid bedoelde voorzieningen; ook kan de gemeenteraad eigener beweging daartoe besluiten teneinde te waarborgen dat ieders **godsdienst** of **levensovertuiging** wordt geëerbiedigd.

30 Wet belastingen op milieugrondslag:

Artikel 69: lid 1: Op verzoek wordt teruggaaf van de belasting verleend met betrekking tot aardgas en elektriciteit, verbruikt in een onroerende zaak die in hoofdzaak is bestemd voor de openbare **eredienst** of voor het houden van openbare bezinningsbijeenkomsten van levensbeschouwelijke aard.

31 Wet bescherming persoonsgegevens:

Artikel 16: De verwerking van persoonsgegevens betreffende iemands **godsdienst** of **levensovertuiging**, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, alsmede persoonsgegevens betreffende het lidmaatschap van een vakvereniging is verboden behoudens het bepaalde in deze paragraaf. Hetzelfde geldt voor strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag in verband met een opgelegd verbod naar aanleiding van dat gedrag.

Artikel 17: lid 1: Het verbod om persoonsgegevens betreffende iemands **godsdienst** of **levensovertuiging** te verwerken als bedoeld in artikel 16, is niet van toepassing indien de verwerking geschiedt door:

a: **kerkgenootschappen**, zelfstandige onderdelen daarvan of andere genootschappen op **geestelijke** grondslag voor zover het gaat om gegevens van daartoe behorende personen;

b: instellingen op **godsdienstige** of **levensbeschouwelijke** grondslag, voor zover dit gelet op het doel van de instelling en voor de verwezenlijking van haar grondslag noodzakelijk is, of

c: andere instellingen voor zover dit noodzakelijk is met het oog op de **geestelijke** verzorging van de betrokkene, tenzij deze daartegen schriftelijk bezwaar heeft gemaakt.

lid 2: In de gevallen als bedoeld in het eerste lid, onder a, is het verbod tevens niet van toepassing op persoonsgegevens betreffende **godsdienst** of **levensovertuiging** van de gezinsleden van de betrokkene voor zover: a: het **betreffende genootschap** met die gezinsleden uit hoofde van haar doelstelling regelmatige contacten onderhoudt en....

32 Wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag:

Artikel 11: Het eerste tot en met derde lid is niet van toepassing op samenkomsten tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging** op andere dan openbare plaatsen.

33 Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische inrichtingen:

Artikel 14a: lid 7: Naast de in het zesde lid bedoelde voorwaarde kan de rechter bij de voorwaardelijke machtiging voorwaarden stellen betreffende het gedrag van de betrokkene, voorzover dit gedrag het gevaar, voortvloeiend uit de stoornis van de geestvermogens, beïnvloedt. De voorwaarden mogen de vrijheid van **godsdienst** of **levensovertuiging** dan wel de staatkundige vrijheid niet beperken. **Artikel 45:** lid 3: Aan het verlov kunnen voorwaarden betreffende de behandeling of het gedrag van de patiënt, voorzover dit gedrag het gevaar voortvloeiend uit de stoornis van de geestvermogens, beïnvloedt, worden verbonden. De voorwaarden mogen de vrijheid van **godsdienst** of **levensovertuiging** dan wel de staatkundige vrijheid niet beperken. De geneesheer-directeur verleent slechts verlov indien de patiënt zich bereid heeft verklaard tot naleving van de voorwaarden of redelijkerwijs is aan te nemen dat betrokkene de voorwaarden zal naleven.

34 Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst:

Artikel 1: lid 3: Nietig is het beding, waarbij een werkgever verplicht wordt arbeiders van een bepaald ras of met een bepaalde **godsdienst**, **levensbeschouwelijke** of politieke overtuiging of leden van een bepaalde vereniging in dienst te nemen of waarbij hij zich verplicht, te weigeren hen in dienst te nemen.

35 Wet op de expertisecentra:

Artikel 4: "Kosten van leerlingvervoer":

lid 3: .De regeling eerbiedigt de op **godsdienst** of **levensbeschouwing** van de ouders, dan wel, indien de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, van de leerling berustende keuze van een school **artikel 49:** "Karakter openbaar onderwijs":

lid 1: Het openbaar onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de **godsdienstige**, **levensbeschouwelijke** en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlandse samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden

lid 2: Openbare scholen zijn toegankelijk voor alle kinderen zonder onderscheid van **godsdienst** of **levensbeschouwing**.

lid 3: Openbaar onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van ieders **godsdienst** of levensbeschouwing.

36 Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba:

Artikel 49: lid 1: In afwijking van artikel 46 wordt bij de bepaling van de heffingsmaatstaf voor de grondbelasting buiten aanmerking gelaten, de waarde van: b: onroerende zaken die in hoofdzaak zijn bestemd voor de openbare **eredienst** met uitzondering van delen van zodanige onroerende zaken die dienen als woning;

37 Wet immunisatie militairen:

Artikel 5: lid 1: De militair, alsmede, indien de militair minderjarig is, degene die het ouderlijk gezag of de voogdij over hem uitoefent, die op gronden ontleend aan zijn of haar **godsdienst**, **levensbeschouwing** of **zedelijke overtuiging** gewetensbezwaren heeft tegen immunisatie, kan zich met een met redenen omkleed verzoekschrift tot het verkrijgen van vrijstelling van de aan hem of de onder zijn of haar ouderlijk gezag of voogdij staande militair opgelegde verplichting tot Onze Minister wenden.

38 Wet inburgering:

Artikel 1: lid 1: In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

g: geestelijke bedienaar: de persoon die een geestelijk, **godsdienstig** of levensbeschouwelijk ambt bekleedt, arbeid verricht als **geestelijk voorganger**, **godsdienstleraar** of **zendeling**, dan wel ten behoeve van een **kerkgenootschap** of een ander genootschap op geestelijke of levensbeschouwelijke grondslag werkzaamheden van overwegend **godsdienstige**, geestelijke of levensbeschouwelijke aard verricht;

39 Wet op de inlichtingen-en veiligheidsdiensten 2002:

Artikel 13: lid 3: De verwerking van persoonsgegevens wegens iemands **godsdienst** of **levensovertuiging**, ras, gezondheid en seksuele leven vindt niet plaats.

40 Wet internationale misdrijven:

Artikel 5: "Hij die zich in geval van een internationaal gewapend conflict schuldig maakt aan een van de volgende feiten": lid 2: d4: het doen van aanvallen op duidelijk als zodanig herkenbare historische monumenten, kunstwerken of plaatsen van **godsdienstige** verering die het culturele of **geestelijke** erfdeel van de volkeren vormen en waaraan bijzondere bescherming is verleend door een speciale regeling, bijvoorbeeld in het kader van een bevoegde internationale organisatie, wanneer daarvan verwoesting op grote schaal het gevolg is, er geen bewijs bestaat van schending door de tegenpartij van artikel 53, letter b, van het Aanvullende Protocol (I) en wanneer zodanige historische monumenten, kunstwerken of plaatsen waar **godsdienststoelingen** worden gehouden niet in de onmiddellijke nabijheid van militaire doelen zijn gelegen;

lid 5: p: opzettelijk aanvallen richten op gebouwen, bestemd voor **godsdienst**, onderwijs, kunst, wetenschap of charitatieve doeleinden, historische monumenten, ziekenhuizen en plaatsen waar zieken en gewonden worden samengebracht, mits deze geen militair doelwit zijn;

Artikel 6: "Hij die zich in geval van een niet-internationaal gewapend conflict schuldig maakt aan.... .... van een van de volgende feiten.

lid 3: d: opzettelijk aanvallen richten op gebouwen, bestemd voor godsdienst, onderwijs, kunst, wetenschap of charitatieve doeleinden, historische monumenten, ziekenhuizen en plaatsen waar zieken en gewonden worden samengebracht, mits deze geen militair doelwit zijn;

41 Wet op de jeugdzorg:

Artikel 15: De stichting gaat bij de uitoefening van haar taken uit van de **godsdienstige** gezindheid, de **levensovertuiging** en culturele achtergrond van de cliënt.

Artikel 25: lid 3: Voor zover het betreft een zorgaanbieder die jeugdzorg biedt die verblijf van cliënten gedurende ten minste een etmaal met zich meebrengt, draagt de zorgaanbieder er tevens zorg voor dat in de zorgenheid **geestelijke** verzorging beschikbaar is, die zoveel mogelijk aansluit bij de **godsdienst** of **levensovertuiging** van de cliënten.

42 Wet op de lijkbezorging:

Artikel 26: Geen toegang of ingang van een graf of grafkelder mag zich bevinden of worden aangelegd in een **kerk** of een ander gesloten gebouw, dat niet uitsluitend tot begraven bestemd is

Artikel 37: lid 1: Een **bijzondere** begraafplaats kan slechts worden aangelegd en in stand gehouden door een **kerkgenootschap** dan wel door een privaatrechtelijke rechtspersoon of een natuurlijk persoon.

lid 2: Onder **kerkgenootschap** wordt mede verstaan een onderdeel daarvan of een rechtspersoon, in het leven geroepen door een of meer **kerkgenootschappen** of onderdelen daarvan

Artikel 38: Een **kerkgenootschap** is gerechtigd tot het hebben van één of meer **kerkelijke** begraafplaatsen tot een zodanige uitgestrektheid, als overeenkomt met een redelijk deel van de grond, welke in de gemeente voor begraafplaatsen bestemd is. De gemeenteraad kan aan een **kerkgenootschap** op zijn verzoek toestaan, meer of grotere begraafplaatsen te hebben, onverminderd het recht van de andere **kerkgenootschappen**, bedoeld in de eerste volzin.

Artikel 39: lid 1: Voor zover een **kerkgenootschap** geen gebruik maakt van de bevoegdheid, bedoeld in artikel 38 wordt op zijn verzoek door burgemeester en wethouders een deel van de gemeentelijke begraafplaats te zijner beschikking gesteld.

lid 2: De gemeente blijft belast met het beheer, het onderhoud en de administratie. Over de inrichting, de afscheiding en het gebruik van genoemd deel der begraafplaats, alsmede over de toepassing van de artikelen 35, 43 en 44, wordt overleg gepleegd met het **kerkgenootschap**.

Artikel 40: lid 3: Indien het **kerkgenootschap** geen eigenaar van de benodigde grond is, dragen burgemeester en wethouders desgevraagd zorg, dat het **kerkgenootschap** de grond, mede gelet op de staat, waarin deze ingevolge het tweede lid moet verkeren, op redelijke voorwaarden in eigendom kan verwerven. Kunnen burgemeester en wethouders en het **kerkgenootschap** niet tot overeenstemming komen, dan bepalen gedeputeerde staten op verzoek van een van hen of beide de voorwaarden.

Artikel 52: Een **bijzonder** crematorium kan slechts worden gevestigd en in werking gehouden door een **kerkgenootschap** dan wel door een privaatrechtelijke rechtspersoon of een natuurlijk persoon. Artikel 37, tweede lid, is van toepassing.

Artikel 86: De raden der gemeenten, op welke een verplichting rust tot betaling van een jaarlijkse schadeloosstelling in verband met het niet meer plaats vinden van begravingen in **kerken** of andere gesloten gebouwen, hebben het recht deze verplichting af te kopen tegen betaling van een som, die het twintigvoudige van het bedrag dier schadeloosstelling belooft.

43 Wet educatie en beroepsopvoeding:

Artikel 1.3.7.: lid 1: Het openbaar onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de deelnemers met aandacht voor de **godsdienstige**, **levensbeschouwelijke** en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlandse samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden.

lid 2: Openbaar onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van ieders **godsdienst** of **levensbeschouwing**.

Artikel 81.2.: lid 1. Indien binnen redelijke afstand van de woning van de deelnemer niet de gelegenheid bestaat tot het volgen van het onderwijs aan een openbare instelling, mag aan deze deelnemer de toelating tot een **bijzondere** instelling niet worden geweigerd op grond van **godsdienst** of **levensbeschouwing**.

lid 2: Openbare instellingen zijn toegankelijk voor deelnemers zonder onderscheid naar **godsdienst** of **levensbeschouwing**.

Artikel 12.3.8.: lid 1: Het **Christelijk** Instituut voor Doven "Effatha" en het Instituut voor Doven "Sint-Michielsgestel" behouden in afwijking van artikel 12.3.2 ten behoeve van het verzorgen van beroepsopleidingen die de voortzetting zijn van beroepsbegeleidend onderwijs dat deze instituten op 31 december 1995 verzorgden, aanspraak op bekostiging uit 's Rijks kas.

44 Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek:

Artikel 1.12: lid 4: Voorzover het een opleiding in de **godgeleerdheid** dan wel een opleiding gericht op een **godsdienstig** of **levensbeschouwelijk** ambt aan een aangewezen instelling betreft, is in afwijking van het tweede lid voorwaarde, dat de desbetreffende instelling in acht neemt hetgeen is bepaald in het vijfde lid, alsmede hetgeen in deze wet is bepaald ten aanzien van de kwaliteitszorg en de registratie en dat het onderwijs wordt geregeld bij of krachtens de statuten, de akte of het reglement van de rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid waarvan de

instelling uitgaat.

Artikel 1.9: lid 4: Ten aanzien van het onderwijs in opleidingen in de **godgeleerdheid** en in opleidingen gericht op een **godsdienstig** of **levensbeschouwelijk** ambt aan een bijzondere instelling en het daarmee verband houdende onderzoek is het derde lid, onder d, voor wat betreft het onderwijs, de examens en de promoties, e en h, niet van toepassing, maar geldt als voorwaarde dat dit onderwijs en onderzoek alsmede de inrichting en het bestuur te dien aanzien worden geregeld bij of krachtens de statuten van de rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid waarvan de bijzondere instelling uitgaat of in de op die instelling betrekking hebbende structuurregeling dan wel in het bestuursreglement.

Artikel 9.52: ("**Kerkelijke** hoogleraren"): 1: De hoogleraren aan de bij het in werking treden van de wet van 28 april 1876 (Stb. 102) bestaande **kerkelijke** kweekscholen en **seminaria** tot opleiding van leraren voor enig **kerkgenootschap** of kwekelingen voor de geestelijke stand alsmede zij, die een na die inwerkingtreding vanwege de Nederlandse **Hervormde Kerk** tot hetzelfde doel gevestigde leerstoel bekleden, hebben, voorzover die kweekscholen, **seminaria** of leerstoelen op 1 januari 1904 waren gevestigd in gemeenten waar een rijksuniversiteit is, tot het einde van de maand waarin zij de voor de openbare dienst geldende functionele leeftijdsgrens hebben bereikt, toegang met raadgevende stem in de vergaderingen van de examencommissies van de faculteit die het onderwijs in opleidingen in de **godgeleerdheid** verzorgt. Bij de examens in die faculteit mogen zij examineren in de door hen onderwezen vakken. De hoogleraren aan de op 1 september 1986 te Amsterdam gevestigde **kerkelijke** kweekscholen en **seminaria** tot opleiding van leraren voor enig **kerkgenootschap** of kwekelingen voor de geestelijke stand alsmede zij, die een op dat tijdstip vanwege de Nederlandse **Hervormde Kerk** tot hetzelfde doel te Amsterdam gevestigde leerstoel bekleden, hebben dezelfde rechten.

2: De **kerkelijke** hoogleraren kunnen onder door het college van bestuur te stellen voorwaarden gebruikmaken van de collegelokalen, inrichtingen, verzamelingen en hulpmiddelen voor het onderwijs.

3: Op de **kerkelijke** hoogleraren is artikel 9.19, derde en vierde lid, van toepassing.

Artikel 9.59: Op een **bijzondere** leerstoel bij de faculteit die het onderwijs in opleidingen in de **godgeleerdheid** verzorgt zijn de artikelen 9.54, tweede lid, en 9.55 niet van toepassing.

Artikel 16.12: lid 2: Het doctoraat in de **godgeleerdheid** of in de wijsbegeerte, verkregen aan een Nederlandse **kerkelijke** instelling van wetenschappelijk onderwijs, welke reeds op 1 januari 1960 dit doctoraat verleende, geeft het recht tot het voeren van de titel doctor. Artikel 7.22, derde lid, zoals die bepaling op 31 augustus 2002 luidde, is van toepassing.

Artikel 16.21: lid 1: Uit 's Rijks kas wordt jaarlijks door Onze minister een bijdrage verleend aan:

b: de **Protestantse Kerken** in Nederland ten behoeve van de krachtens artikel 6.9 aangewezen **Protestantse Theologische** Universiteit te Kampen,

c: de **Christelijk Gereformeerde Kerken** in Nederland ten behoeve van de krachtens artikel 6.9 aangewezen **Theologische** Universiteit der **Christelijke Gereformeerde Kerken** in Nederland te Apeldoorn

lid 3: Uit 's Rijks kas wordt jaarlijks door Onze minister een bijdrage verleend ten behoeve van de **seminaria** tot opleiding van leraren van een **kerkgenootschap** of tot een ambtsopleiding, uitgaande van:

a: het Nederlands-Israëlitisch **Kerkgenootschap**,

c: de **Remonstrantse Broederschap**,

d: de **Algemeen Doopsgezinde Sociëteit**,

e: de **Oud-Katholieke Kerk**, en

f: de Unie van **Baptisten Gemeenten** in Nederland

Artikel 18.66: "Accreditatie en registratie van de opleidingen verzorgd door de **Katholieke Theologische** Universiteit te Utrecht": Aan de opleidingen die tot 1 juli 2006 werden verzorgd door de instelling, bedoeld in artikel 16.21, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, en met ingang van die datum worden verzorgd door de **bijzondere** universiteit te Tilburg, blijft de verleende accreditatie verbonden.

Artikel 19.3: Bijlage 1: In deze bijlage zijn in de onderdelen a tot en met h opgenomen de bekostigde instellingen voor hoger onderwijs, bedoeld in artikel 1.8, eerste lid, en zijn in onderdeel i opgenomen de academische ziekenhuizen, bedoeld in artikel 1.13, eerste lid. De namen van rechtspersonen in deze bijlage worden weergegeven zoals zij luiden op 1 januari 2004.

a: De openbare universiteiten te Leiden, Groningen, Amsterdam, Utrecht, Delft, Wageningen, Eindhoven, Enschede, Rotterdam en Maastricht.

b: De bijzondere universiteit te: 1 Amsterdam, uitgaande van de Vereniging voor **christelijk** wetenschappelijk onderwijs. 2 Nijmegen, uitgaande van de Stichting **Katholieke** Universiteit Tilburg. 3 uitgaande van de Stichting **Katholieke** Universiteit Brabant.

g: Amsterdam, uitgaande van de Stichting voor de **Protestants Christelijke** en de **Rooms-Katholieke** lerarenopleiding voor het Basisonderwijs in Noord-Holland Diemen, uitgaande van de Stichting voor **Protestants-Christelijk** en **Rooms-Katholiek** Hoger Onderwijs te Amsterdam; Dronten, uitgaande van de Nederlandse **Christelijke** Boeren- en Tuindersbond; Ede, uitgaande van de Stichting **Christelijke** Kweekschool op de Veluwe Ede, uitgaande van de Stichting voor **Protestants Christelijk** Hoger Beroepsonderwijs op **Gereformeerde** grondslag; Gouda, uitgaande van de Stichting voor **Christelijk** Hoger Onderwijs op **Reformatische** grondslag "De Driestar"; 's-Hertogenbosch, uitgaande van de Stichting Agrarische Hogeschool Den Bosch van de **Katholieke** Nederlandse Boeren en Tuindersbond Kampen, uitgaande van de Stichting voor **Christelijke** Hoger Kunstonderwijs; Leeuwarden, uitgaande van de Stichting **Christelijke** Hoger (beroeps-)onderwijs in Noord-Nederland;

Rotterdam, uitgaande van de Stichting **Christelijk** Hoger Beroepsonderwijs Zuid-Holland; Rijswijk, uitgaande van de Stichting **Katholiek** Hoger Beroepsonderwijs Zuid-Holland; Utrecht, uitgaande van de Stichting **Protestants Christelijk** Hoger Beroepsonderwijs Utrecht; Zwolle, uitgaande van de Stichting **Christelijke** Hogeschool Windesheim; Zwolle, uitgaande van de Stichting voor **Gereformeerd** Hoger Beroepsonderwijs; Zwolle, uitgaande van de Stichting **Katholieke** Opleiding tot Leraren in het Basisonderwijs.

45 Wet tot regeling van het Militair Onderwijs bij de landmacht:

Artikel 5: laatste alinea: Aan de leerlingen van de bij de artt. 1 en 2 genoemde Inrichtingen wordt gelegenheid gegeven, overeenkomstig het verlangen en de keuze der ouders of voogden, onderwijs in den **godsdienst** te bekomen.

46 Wet susidiëring landelijke onderwijsondersteunende activiteiten:

Artikel 12: "Overgangsbepaling te subsidiëring instellingen, lid 12, nr 5: Van 1 januari 1999 tot 1 januari 2001 komen uitsluitend de volgende instellingen voor subsidie op grond van deze wet in aanmerking: a: de drie landelijke pedagogische centra, te weten het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum, het **Christelijk** Pedagogisch Studiecentrum en het **Katholiek** Pedagogisch Centrum. nr 9: Van 1 januari 2001 tot een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip komen uitsluitend de drie landelijke pedagogische centra, te weten het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum, het **Christelijk** Pedagogisch Studiecentrum en het **Katholiek** Pedagogisch Centrum voor subsidie op grond van deze wet in aanmerking voor de activiteiten, genoemd in artikel 2, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, voor zover het betreft studie, ontwikkelingsonderzoek en informatieverstrekking.

47 Wet op het primaire onderwijs:

Artikel 4: "Kosten van leerlingenvervoer":

lid 3: De regeling eerbiedigt de op **godsdienst** of **levensbeschouwing** van de ouders berustende keuze van een school.

Artikel 46: "Karakter openbaar onderwijs":

lid 1: Het openbaar onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de **godsdienstige**, **levensbeschouwelijke** en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlandse samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden.

lid 2: Openbare scholen zijn toegankelijk voor alle kinderen zonder onderscheid van **godsdienst** of **levensbeschouwing**.

lid 3: Openbaar onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van ieders **godsdienst** of **levensbeschouwing**.

48 Wet op het voortgezet onderwijs:

Artikel 4: lid 3: De regeling eerbiedigt de op **godsdienst** of **levensbeschouwing** van de ouders, voogden of verzorgers, dan wel, indien de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, van de leerling berustende keuze van een school.

Artikel 42: lid 1: Het openbaar onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de **godsdienstige**, **levensbeschouwelijke** en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlandse samenleving, en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden

lid 2: Openbare scholen zijn toegankelijk voor leerlingen zonder onderscheid naar **godsdienst** of **levensbeschouwing**.

lid 3: Openbaar onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van ieders **godsdienst** of **levensbeschouwing**.

Artikel 44: 1: Het onderwijs aan openbare scholen wordt gegeven met eerbiediging van ieders **geloofs-** of **levensovertuiging**.

Artikel 46: lid 1: Aan de openbare scholen worden op verzoek van **kerkelijke gemeenten** of van plaatselijke **kerken** de leerlingen in de gelegenheid gesteld in de schoollokalen **godsdienstonderwijs** te volgen van **godsdienstleraren**, daartoe door die **gemeenten** of **kerken** aan te wijzen.

lid 2: De schoollokalen worden, zo nodig verwarmd en verlicht, kosteloos voor het **godsdienstonderwijs** beschikbaar gesteld.

lid 4: Aan de **kerkelijke gemeenten** of de plaatselijke **kerken** kan een subsidie worden verstrekt. De artikelen 4 tot en met 19 van de Wet overige OCW-subsidies zijn van toepassing, met dien verstande dat de subsidie slechts kan worden verstrekt bij algemene maatregel van bestuur.

lid 5: Voor de toepassing van dit artikel worden met **kerkelijke gemeenten** gelijkgesteld verenigingen met volledige rechtsbevoegdheid, die zich blijkens de statuten het geven of doen geven van **godsdienstonderwijs** ten doel stellen.

lid 6: Het bevoegd gezag ziet erop toe dat dit onderwijs uitsluitend wordt gegeven door een leraar die blijkens een daartoe strekkende verklaring van de aanwijzende **kerkelijke gemeente** of plaatselijke **kerk**: voldoet aan de bekwaamheidseisen die krachtens artikel 36, eerste lid, voor het geven van dat onderwijs zijn vastgesteld, en b: zijn bekwaamheid onderhoudt.

49 Wet openbare manifestaties:

"Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het gelet op de artikelen 6 en 9 en de additionele artikelen III en V van de Grondwet nodig is, wettelijke bepalingen vast te stellen betreffende de uitoefening van het recht tot vrije belijdenis van **godsdienst** en **levensovertuiging** en betreffende de uitoefening van het recht tot vergadering en betoging, alsmede een aantal wetten te wijzigen, onderscheidenlijk in te trekken" **artikel 2:** De bij of krachtens de bepalingen uit deze paragraaf aan overheidsorganen gegeven bevoegdheden tot beperking van het recht tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging** en het recht tot vergadering en betoging, kunnen slechts worden aangewend ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Artikel 3: lid 1: De gemeenteraad stelt bij verordening regels vast met betrekking tot de gevallen waarin voor samenkomsten tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging** op openbare plaatsen een voorafgaande kennisgeving vereist is.

lid 2: Voor op vooraf bepaalbare tijdstippen regelmatig terugkerende samenkomsten als bedoeld in het eerste lid,

uitgaande van een **kerkgenootschap**, een zelfstandig onderdeel daarvan of een genootschap op **geestelijke** grondslag, is een eenmalige kennisgeving voldoende.

Artikel 6: De burgemeester kan tijdens een samenkomst tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging**, vergadering of betoging aanwijzingen geven, die degenen die deze houden of daaraan deelnemen in acht moeten nemen

Artikel 7: De burgemeester kan aan degenen die een samenkomst tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging**, vergadering of betoging houden of daaraan deelnemen opdracht geven deze terstond te beëindigen en uiteen te gaan, indien:

Artikel 9: lid 1: Degenen die in de nabijheid van een gebouw in gebruik bij het Internationaal Gerechtshof, een diplomatieke vertegenwoordiging of een consulaire vertegenwoordiging een samenkomst tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging**, vergadering of betoging houden of daaraan deelnemen, onthouden zich van gedragingen die het functioneren van de desbetreffende instelling aantasten.

lid 2: Ter bestrijding van gedragingen als bedoeld in het eerste lid kan de burgemeester tijdens een samenkomst tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging**, vergadering of betoging aanwijzingen geven, die degenen die deze houden of daaraan deelnemen in acht moeten nemen.

lid 3: Indien in strijd wordt gehandeld met een aanwijzing als bedoeld in het tweede lid en de omstandigheden het vorderen, kan de burgemeester aan degenen die een samenkomst tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging**, vergadering of betoging houden of daaraan deelnemen opdracht geven deze terstond te beëindigen en uiteen te gaan

Artikel 10: **Klokgelui** ter gelegenheid van **godsdienstige** en **levensbeschouwelijke** plechtigheden en lijkplechtigheden, alsmede oproepen tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging**, zijn toegestaan. De gemeenteraad is bevoegd ter zake regels te stellen met betrekking tot duur en geluidsniveau

Artikel 11: lid 1: Met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie wordt gestraft: a: het houden van of deelnemen aan een samenkomst tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging**, vergadering of betoging waarvoor de vereiste kennisgeving niet is gedaan of waarvoor een verbod is gegeven;

Artikel IV: De Wet van 10 september 1853, Stb. 102, tot regeling van het toezicht op de onderscheidene **kerkgenootschappen** wordt ingetrokken.

Artikel VI: Tot de inwerkingtreding van de door de gemeenteraad vast te stellen regels bedoeld in de artikelen 3 en 4 van artikel I van deze wet, doch uiterlijk tot drie maanden na de inwerkingtreding van deze wet, gelden met betrekking tot de voorafgaande kennisgeving van samenkomsten tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging**, vergaderingen en betogingen, de volgende bepalingen:

a: Degene die het voornemen heeft op een openbare plaats een samenkomst tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging**, een vergadering of een betoging te houden, geeft daarvan ten minste 48 uur voor de aanvang schriftelijk kennis aan de burgemeester.

b: Voor op vooraf bepaalbare tijdstippen regelmatig terugkerende samenkomsten als bedoeld in onderdeel a, uitgaande van een **kerkgenootschap**, een zelfstandig onderdeel daarvan of een genootschap op **geestelijke** grondslag, is een eenmalige kennisgeving voldoende.

50 Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen:

Artikel 5: Een in een vreemde Staat opgelegde sanctie kan in Nederland niet worden ten uitvoer gelegd indien naar het oordeel van Onze Minister een gegrond vermoeden bestaat dat de beslissing tot vervolging of de oplegging van de sanctie is ingegeven door overwegingen van ras, **godsdienst**, **levensovertuiging**, nationaliteit of politieke overtuiging van de veroordeelde of deswege ongunstig is beïnvloed.

51 Wet politiegegevens:

Artikel 5: De verwerking van politiegegevens betreffende iemands **godsdienst** of **levensovertuiging**, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, alsmede persoonsgegevens betreffende het lidmaatschap van een vakvereniging vindt slechts plaats in aanvulling op de verwerking van andere politiegegevens en voor zover dit voor het doel van de verwerking onvermijdelijk is.

52 Wet publieke gezondheid:

Artikel 1: In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaanonder: s: gebouw: elk bouwwerk dat een overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt, met uitzondering van bouwwerken ten behoeve van het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging**;

53 Wetboek van Strafrecht:

Artikel 14c: lid 3: De bijzondere voorwaarden mogen de vrijheid van de veroordeelde zijn **godsdienst** of **levensovertuiging** te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken

Artikel 15a: lid 4: De bijzondere voorwaarden mogen de vrijheid van de veroordeelde zijn **godsdienst** of **levensovertuiging** te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken.

Artikel 38a: lid 4: De in artikel 38, eerste lid, bedoelde voorwaarden mogen de vrijheid de **godsdienst** of **levensovertuiging** te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken.

Artikel 38g: lid 3: De in het tweede lid, bedoelde voorwaarden mogen de vrijheid de **godsdienst** of **levensovertuiging** te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken.

Artikel 38p: lid 7: De in het vierde lid gestelde voorwaarden mogen de vrijheid van de veroordeelde zijn **godsdienst** of

levensovertuiging te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken.

Artikel 77w: lid 4: Het programma, bedoeld in het derde lid, mag de vrijheid van de veroordeelde zijn **godsdienst** of **levensovertuiging** te belijden, en de staatkundige vrijheid niet beperken.

Artikel 77z: Toepassing van artikel 77x geschiedt onder de algemene voorwaarde dat de veroordeelde zich voor het einde van de proeftijd niet schuldig maakt aan een strafbaar feit en, in het geval aan de toepassing van artikel 77x bijzondere voorwaarden als bedoeld in de tweede volzin worden gesteld, dat hij medewerking verleent aan het nemen van een of meer vingerafdrukken of een identiteitsbewijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplichten inzage aanbiedt. Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald welke bijzondere voorwaarden die het gedrag van de veroordeelde betreffen daarnaast kunnen worden gesteld. Deze mogen de vrijheid van de verdachte zijn **godsdienst** of **levensovertuiging** te belijden, en de staatkundige vrijheid niet beperken. De rechter kan de werking van de bijzondere voorwaarden beperken tot een bij de uitspraak te bepalen tijdsduur binnen de proeftijd.

Artikel 137c: lid 1: Hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, opzettelijk beledigend uitlaat over een groep mensen wegens hun ras, hun **godsdienst** of **levensovertuiging**, hun hetero- of homoseksuele gerichtheid of hun lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

Artikel 137d: lid 1: Hij die in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, aanzet tot haat tegen of discriminatie van mensen of gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun **godsdienst** of **levensovertuiging**, hun geslacht, hun hetero- of homoseksuele gerichtheid of hun lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

Artikel 137 e: Hij die, anders dan ten behoeve van zakelijke berichtgeving:

1: een uitlating openbaar maakt die, naar hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, voor een groep mensen wegens hun ras, hun **godsdienst** of **levensovertuiging**, hun hetero- of homoseksuele gerichtheid of hun lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap beledigend is, of aanzet tot haat tegen of discriminatie van mensen of gewelddadig optreden tegen persoon of goed van mensen wegens hun ras, hun **godsdienst** of **levensovertuiging**, hun geslacht, hun hetero- of homoseksuele gerichtheid of hun lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap

Artikel 137f: Hij die deelneemt of geldelijke of andere stoffelijke steun verleent aan activiteiten gericht op discriminatie van mensen wegens hun ras, hun **godsdienst**, hun **levensovertuiging**, hun geslacht, hun hetero- of homoseksuele gerichtheid of hun lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie

Artikel 145: Hij die door geweld of bedreiging met geweld hetzij een geoorloofde openbare samenkomst tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging**, hetzij een geoorloofde **godsdienstige** of **levensbeschouwelijke** plechtigheid of lijkplechtigheid verhindert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

Artikel 146: Hij die door het verwekken van wanorde of het maken van gedruis hetzij een geoorloofde openbare samenkomst tot het belijden van **godsdienst** of **levensovertuiging**, hetzij een geoorloofde **godsdienstige** of **levensbeschouwelijke** plechtigheid of lijkplechtigheid opzettelijk stoort, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie.

Artikel 147: Met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie wordt gestraft:

1: hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, door smalende **godslasteringen** op voor **godsdienstige** gevoelens krenkende wijze uitlaat;

2: hij die een bedienaar van de **godsdienst** in de geoorloofde waarneming van zijn bediening bespot;

3: hij die voorwerpen aan een **eredienst** gewijd, waar en wanneer de uitoefening van die dienst geoorloofd is, beschimpt.

Artikel 147a: lid 1: Hij die een geschrift of afbeelding waarin uitlatingen voorkomen die, als smalende **godslasteringen**, voor **godsdienstige** gevoelens krenkend zijn, verspreidt, openlijk tentoontstelt of aanslaat of, om verspreid, openlijk tentoongesteld of aangeslagen te worden, in voorraad heeft, wordt, indien hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat in het geschrift of de afbeelding zodanige uitlatingen voorkomen, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie.

Artikel 429quater: Hij die in de uitoefening van een ambt, beroep of bedrijf personen discrimineert wegens hun ras, hun **godsdienst**, hun **levensovertuiging**, hun geslacht of hun hetero- of homoseksuele gerichtheid wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de derde categorie.

Artikel 449: lid 1: De bedienaar van de **godsdienst** die, voordat partijen hem hebben doen blijken dat hun huwelijk ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand is voltrokken, enige **godsdienstige** plechtigheid daartoe betrekkelijk verricht, wordt gestraft met geldboete van de tweede categorie.

54 Wetboek van Strafvordering:

Artikel 126nc: lid 3: Een vordering als bedoeld in het eerste lid kan niet worden gericht tot de verdachte. Artikel 96a, derde lid, is van overeenkomstige toepassing. De vordering kan geen betrekking hebben op persoonsgegevens betreffende iemands **godsdienst** of **levensovertuiging**, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven of lidmaatschap van een vakvereniging.

Artikel 126nd: lid 2: Een vordering als bedoeld in het eerste lid kan niet worden gericht tot de verdachte. Artikel 96a, derde lid, is van overeenkomstige toepassing. De vordering kan niet betrekking hebben op persoonsgegevens betreffende iemands **godsdienst** of **levensovertuiging**, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven of lidmaatschap van een vakvereniging

Artikel 257a: Voorts kan de strafbeschikking aanwijzingen bevatten waaraan de verdachte moet voldoen. De aanwijzingen mogen de vrijheid van de verdachte zijn **godsdienst** of **levensovertuiging** te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken. Zij kunnen inhouden:

Artikel 493: Schorsing van de voorlopige hechtenis vindt steeds plaats onder de algemene voorwaarden, genoemd in artikel 80. De rechter kan, na advies te hebben ingewonnen van de raad voor de kindbescherming, ook bijzondere voorwaarden aan de schorsing verbinden. De rechter verbindt slechts bijzondere voorwaarden aan de schorsing voor zover de jeugdige daarmee instemt. Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald welke bijzondere voorwaarden die het gedrag van de veroordeelde betreffen aan de schorsing kunnen worden verbonden en aan welke eisen de instemming van de jeugdige moet voldoen. De bijzondere voorwaarden mogen de vrijheid van de veroordeelde zijn **godsdienst** of **levensovertuiging** te belijden en de staatkundige vrijheid niet beperken. De bijzondere voorwaarden kunnen inhouden dat een stichting als bedoeld in artikel 1, onder f, van de Wet op de jeugdzorg aan de verdachte hulp en steun verleent. Bij algemene maatregel van bestuur, op de voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, kunnen regels worden gesteld omtrent de aard en de omvang van de hulp en steun.

Artikel 543: lid 5: De bevelen mogen de vrijheid van **godsdienst** of **levensovertuiging** dan wel de staatkundige vrijheid niet beperken

Artikel 552s: In gevallen waarin grond bestaat voor het vermoeden, dat de handeling van een inzittende van een luchtvaartuig, naar aanleiding waarvan deze na de landing van het luchtvaartuig in Nederland ingevolge artikel 9, eerste lid, van het Verdrag is overgedragen, een overtreding vormt van een strafbepaling die op discriminatie naar ras, **godsdienst** of **levensovertuiging** berust, wordt geen onderzoek ingesteld.

55 Wet studiefinanciering:

Artikel 2.10: Voor studiefinanciering kan een student in aanmerking komen die is ingeschreven voor het volgen van een voltijdse wetenschappelijk theologische opleiding ten behoeve waarvan aan het desbetreffende **kerkgenootschap** vanwege het Rijk een bijdrage wordt verleend.

Artikel 5.6: "Prestatiebeurs meer dan 4 jaren": lid 1: de prestatiebeurs wordt gedurende meer dan 4 jaren verstrekt voor het geheel van een bacheloropleiding als bedoeld in artikel 7.4a, eerste lid van de WHW en een masteropleiding als bedoeld in artikel 7.4a, derde, vierde, vijfde of zesde lid, van de WHW....

lid 2: De prestatiebeurs wordt gedurende 6,5 jaren verstrekt indien het betreft: a: het geheel van een bacheloropleiding en een masteropleiding in de **godgeleerdheid** aan een openbare of bijzondere universiteit dat, blijkens het onderwijs- en examenprogramma, wordt gevolgd in combinatie met het onderwijs in het kader van een opleiding vanwege een **kerkgenootschap** tot leraar of ambtsdrager van dat **kerkgenootschap**, en

b: een opleiding met een studielast van 360 studiepunten gericht op een **godsdienstig** of **levensbeschouwelijk** ambt aan een bijzondere instelling voor wetenschappelijk onderwijs of het geheel van een bacheloropleiding en een masteropleiding **godgeleerdheid** binnen het wetenschappelijk onderwijs aan een aangewezen instelling als bedoeld in artikel 6.9 van de WHW.

Artikel 9.5: lid 2: De natuurlijke persoon van wie of het bestuur van de rechtspersoon waarvan een instelling uitgaat als bedoeld in artikel 2.10, alsmede als bedoeld in de artikelen 2.8 en 2.9, voor zover het van een **bijzondere** instelling uitgaande opleidingen **godgeleerdheid** of opleidingen gericht op een **godsdienstig** of **levensbeschouwelijk** ambt betreft, stelt aan het einde van elk studiejaar de studievoortgang, bedoeld in het eerste en tweede lid, van iedere aan de instelling ingeschreven student vast en stelt betrokkene voor 1 november van het kalenderjaar waarin het desbetreffende studiejaar is geëindigd, van deze voortgang in kennis.

Artikel 10.5: lid 4: De tempobeurs wordt gedurende 7,5 jaren verstrekt, indien het betreft:

a: een opleiding als bedoeld in artikel 18.15 van de WHW in de **godgeleerdheid** aan een openbare universiteit die dan wel het geheel van een bacheloropleiding en een masteropleiding in de **godgeleerdheid** aan een openbare of **bijzondere** universiteit dat, blijkens het onderwijs- en examenprogramma, wordt gevolgd in combinatie met het onderwijs in het kader van een opleiding vanwege een **kerkgenootschap** tot leraar of ambtsdrager van dat **kerkgenootschap**

b: het geheel van een bacheloropleiding en masteropleiding met een gezamenlijke studielast van 360 studiepunten gericht op een **godsdienstig** of **levensbeschouwelijk** ambt aan een bijzondere instelling voor wetenschappelijk onderwijs,

c: een opleiding als bedoeld in artikel 18.15 van de WHW met een studielast van 360 studiepunten gericht op een **godsdienstig** of **levensbeschouwelijk** ambt aan een bijzondere instelling voor wetenschappelijk onderwijs,

d: het geheel van een bacheloropleiding en een masteropleiding **godgeleerdheid** binnen het wetenschappelijk onderwijs aan een aangewezen instelling als bedoeld in artikel 6.9 van de WHW, of

e: een opleiding in de zin van artikel 18.15 van de WHW in de **godgeleerdheid** aan een aangewezen instelling als bedoeld in artikel 6.9 van de WHW

Artikel 10.6: lid 3: In afwijking van het tweede lid kan Onze Minister naar aanleiding van een door een instelling als bedoeld in artikel 2.10, alsmede als bedoeld in de artikelen 2.8 en 2.9, voor zover het van een **bijzondere** instelling uitgaande opleidingen **godgeleerdheid** of opleidingen gericht op een **godsdienstig** of **levensbeschouwelijk** ambt betreft, in te dienen aanvraag, toestaan dat in plaats van studiepunten een andere norm voor de beoordeling van studievoortgang wordt gehanteerd. Deze andere norm dient gelijkwaardig te zijn aan de norm uitgedrukt in studiepunten. De opleiding dient zodanig te worden ingericht dat een student in redelijkheid kan voldoen aan de in de vorige volzin bedoelde norm

lid 4: De natuurlijke persoon van wie of het bestuur van de rechtspersoon waarvan een instelling uitgaat als bedoeld in artikel 2.10, alsmede als bedoeld in de artikelen 2.8 en 2.9, voor zover het van een **bijzondere** instelling uitgaande opleidingen **godgeleerdheid** of opleidingen gericht op een **godsdienstig** of **levensbeschouwelijk** ambt betreft, stelt aan het einde van elk studiejaar de studievoortgang, bedoeld in het eerste en tweede lid, van iedere aan de instelling ingeschreven student vast en stelt betrokkene voor 1 november van het kalenderjaar waarin het desbetreffende studiejaar is geëindigd, van deze voortgang in kennis.

Artikel 12.10: lid 3: In afwijking van artikel 5.6 wordt tot een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip de prestatiebeurs mede gedurende 6,5 jaar verstrekt, indien het betreft:

a: een opleiding als bedoeld in artikel 18.15 van de WHW in de **godgeleerdheid** aan een openbare universiteit die, blijkens het onderwijs- en examenprogramma, wordt gevolgd in combinatie met het onderwijs in het kader van een opleiding vanwege een **kerkgenootschap** tot leraar of ambtsdrager van dat **kerkgenootschap**, en
b: een opleiding als bedoeld in artikel 18.15 van de WHW met een studielast van 360 studiepunten gericht op een **godsdienstig** of **levensbeschouwelijk** ambt aan een bijzondere instelling voor wetenschappelijk onderwijs of een opleiding in de zin van artikel 18.15 van de WHW in de **godgeleerdheid** aan een op grond van artikel 6.9 van de WHW aangewezen instelling.

56 Wet uitkeringen vervolgingslachtoffers 1940-1945:

Artikel 2: lid 1: Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt onder vervolging verstaan iedere handeling of maatregel, welke tijdens de oorlogsjaren 1940-1945 door of namens de Nederland of het voormalige Nederlands-Indië vijandelijke bezettende machten werd gericht tegen personen of groepen van personen op grond van hun ras, **geloof**, wereldbeschouwing of homoseksualiteit en welke heeft geleid tot:

Artikel 31: lid 1: Alvorens op een aanvraag wordt beslist, wordt een rapport opgesteld omtrent de aard en de gevolgen van de vervolging en de levensomstandigheden van de betrokkene. Het rapport bevat een advies met betrekking tot de met toepassing van deze wet te treffen voorzieningen.

lid 2: Naar keuze van de belanghebbende wordt het rapport opgesteld door: a: de Stichting **Joods** Maatschappelijk Werk te Amsterdam.

57 Wet verzelfstandiging rijksmuseumse diensten:

Bijlage 1. Wet verzelfstandiging rijksmuseumse diensten De diensten, bedoeld in artikel 2 van de Wet verzelfstandiging rijksmuseumse diensten, zijn:

2: Rijksmuseum **Het Catharijneconvent**. Museum voor de **christelijke** Cultuur in Nederland te Utrecht;

58 Winkeltijdenwet:

Artikel 2: lid 1: Het is verboden een winkel voor het publiek geopend te hebben:

a: op **zondag**;

b: op **Nieuwjaarsdag**, op **Goede Vrijdag** na 19 uur, op **tweede Paasdag**, op **Hemelvaartsdag**, op tweede **Pinksterdag**, op 24 december na 19 uur, op **eerste en tweede Kerstdag** en op 4 mei na 19 uur;

Artikel 3: lid 1: De gemeenteraad kan voor ten hoogste twaalf door hem aan te wijzen dagen per kalenderjaar vrijstelling verlenen van de in artikel 2 vervatte verboden, voor zover deze betrekking hebben op de **zondag**, Nieuwjaarsdag, **tweede Paasdag**, **Hemelvaartsdag**, **tweede Pinksterdag** en **eerste of tweede Kerstdag**. De beperking tot twaalf dagen per kalenderjaar geldt voor elk deel van de gemeente afzonderlijk.

Artikel 4: Burgemeester en wethouders kunnen vrijstelling van de in artikel 2 vervatte verboden, voor zover deze betrekking hebben op de **zondag**, Nieuwjaarsdag, **tweede Paasdag**, **Hemelvaartsdag**, **tweede Pinksterdag** en **eerste of tweede Kerstdag**, verlenen op grond van plotseling opkomende bijzondere omstandigheden.

Artikel 5: lid 1: Bij algemene maatregel van bestuur kan vrijstelling van de in artikel 2 vervatte verboden voor zover deze betrekking hebben op de **zondag**, Nieuwjaarsdag, **tweede Paasdag**, **Hemelvaartsdag**, **tweede Pinksterdag** en **eerste of tweede Kerstdag** worden verleend. Bij een zodanige maatregel kan de gemeenteraad de bevoegdheid worden verleend om, indien naar zijn oordeel plaatselijke omstandigheden daartoe aanleiding geven, bij verordening te bepalen dat een vrijstelling voor de betrokken gemeente of een of meer delen daarvan niet geldt.

Artikel 6: lid 1: Indien de eigenaar of beheerder van een winkel tot een **kerkgenootschap** behoort, dat de wekelijkse rustdag op een andere dag dan de zondag houdt, of te goeder trouw verklaart een **godsdienst** of **levensovertuiging** te belijden welke vordert, dat de wekelijkse rustdag op een andere dag dan de zondag wordt gehouden, verlenen burgemeester en wethouders op zijn verzoek ontheffing van het verbod van artikel 2, eerste lid, onder a.

59 Wijzigingswet wet op het basisonderwijs:

Artikel V: De school voor openbaar en **protestants-christelijk** onderwijs in Earnewâld wordt niet voor een bij koninklijk besluit te bepalen datum opgeheven, tenzij deze school indien zij als nevenvestiging onderdeel zou vormen van een andere school wegens het niet voldoen aan een van de normen voor bekostiging van een nevenvestiging, genoemd in artikel 158, eerste lid, van de Wet op het primair onderwijs zou moeten worden opgeheven. Indien deze school op een bij koninklijk besluit te bepalen datum voldoet aan de criteria voor het voortbestaan als zelfstandige school, kan de bekostiging van deze school met ingang van een bij koninklijk besluit te bepalen datum worden voortgezet zolang na laatstgenoemde datum geen opheffing op grond van de artikelen 153 tot en met 160 van de Wet op het primair onderwijs behoeft plaats te vinden

60 Zondagswet:

"Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is de wet van 1 Maart 1815, Staatsblad no. 21, houdende voorschriften ter viering van de dagen aan de openbare **Christelijke Godsdienst** toegewijd, te vervangen door nadere voorschriften ter wegneming van beletselen voor de viering van en ter verzekering van de openbare rust op de **Zondag** en enige **Christelijke feestdagen**". Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze":

Artikel 1: 1: Voor de toepassing van deze wet worden de **Hemelvaartsdag** en de **eerste Kerstdag** met de **Zondag** gelijkgesteld.

2: Voor de toepassing van artikel 2 worden de **tweede Paas-**, **Pinkster-** en **Kerstdag**, de **Goede Vrijdag** en de

Nieuwjaarsdag met de **Zondag** gelijkgesteld.

Artikel 2: lid 1 Het is verboden op **Zondag** in de nabijheid van **kerken** of andere gebouwen voor de **openbare eredienst** in gebruik, zonder strikte noodzaak gerucht te verwekken, waardoor de **godsdiensstoefening** wordt gehinderd.

lid 2: De burgemeester treft de nodige maatregelen teneinde te voorkomen, dat op **Zondag door** het verkeer op land-en waterwegen in de nabijheid van **kerken** of andere gebouwen voor de **openbare eredienst** in gebruik, meer voor de **godsdiensstoefeningen** hinderlijk gerucht wordt veroorzaakt dan met het oog op de eisen van dat verkeer redelijkerwijze onvermijdelijk is. Hij is bevoegd daartoe verbiedend of bevelend op te treden of te doen optreden.

Artikel 3: lid 2: Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing op uitingen tijdens geoorloofde samenkomsten tot het belijden van **godsdiens** of **levensovertuiging**, vergaderingen of betogingen als bedoeld in de Wet openbare manifestaties. Voor zover dat vereist is ter voorkoming van gerucht dat de viering van de **Zondag** en de openbare rust op de **Zondag** ernstig verstoort, voegt de burgemeester aan de voorschriften en beperkingen bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Wet openbare manifestaties voorschriften en beperkingen toe met betrekking tot het geluidsniveau en met betrekking tot het gebruik van geluidsapparaten, of worden door hem aanwijzingen ter zake gegeven.

Artikel 5: lid 1: Het is verboden op **Zondag** voor 13 uur optochten of bijeenkomsten op openbare plaatsen te houden, daartoe gelegenheid te geven, of daaraan deel te nemen.

lid 2: Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing op: a: samenkomsten tot het belijden van **godsdiens** of **levensovertuiging**;

lid 3: Met betrekking tot de in het tweede lid onder a bedoelde samenkomsten voegt de burgemeester, voor zover dat vereist is ter voorkoming van onnodige verstoering van de openbare rust op de **Zondag**, aan de voorschriften en beperkingen bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Wet openbare manifestaties voorschriften en beperkingen toe met betrekking tot tijd, plaats en duur van zodanige samenkomsten, of worden door hem aanwijzingen ter zake gegeven

Artikel 5a: lid 2: Artikel 3, derde lid, en artikel 4, derde lid, zijn niet van toepassing in door Gedeputeerde Staten aangewezen gemeenten, waar naar hun oordeel het verlenen van ontheffing zou indruisen tegen **godsdiens** overtuigingen, welke het volksleven aldaar overwegend beheersen. Alvorens Gedeputeerde Staten tot aanwijzing overgaan, horen zij burgemeester en wethouders.

Artikel 6: Het is verboden op **Zondag** zonder genoegzame reden de openbare rust door arbeid in beroep of bedrijf te verstoren.

Artikel 7: lid 1: Plaatselijke verordeningen tot regeling van punten, waaromtrent bij deze wet niet is voorzien, mogen geen verbodsbepalingen inhouden omtrent sportbeoefening of andere vormen van ontspanning op **Zondag**, die niet als openbare gemakelijkheid in de zin van deze wet zijn te beschouwen

lid 2: Besluiten van een orgaan van de gemeente mogen geen beletselen inhouden voor sportbeoefening of andere vormen van ontspanning op **zondag**, niet zijnde openbare gemakelijkheden als bedoeld in het eerste lid

lid 4: De gemeenteraad kan bij plaatselijke verordening bepalen, dat artikel 2 mede van toepassing zal zijn op in de verordening met name genoemde dagen, welke door een of meer **kerk genootschappen** tot rust- of feestdagen zijn bestemd.

Artikel 13: Deze wet kan worden aangehaald onder de benaming "**Zondagswet**".